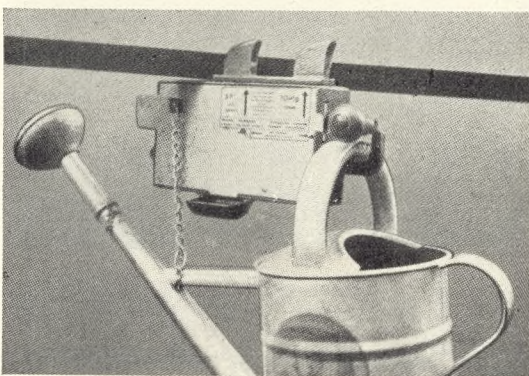

Fig. 60.
Vandkandeautomater
ved Indgang til en
tysk Kirkegaard.

Fig. 61.
Kandeanordning.

Vandkandeautomater

Problemet: Udlaaning af Kander

Af Overassistent A. Hilsoe, Solbjerg Kirkegaard, F.

For mange hører det til Sommerens Adspredelser og — forhaabentlig — kærkomne Pligter at gaa en Tur paa Kirkegaarden og vande deres kæres Gravsted; men i hvert Fald med den større Afstand til Kirkegaarden i de større Byer kan man ikke saa godt bringe Vandkanden med sig, og Fordelen ved at have en Kande liggende bag Bænken eller Monumentet paa Graven er ret problematisk. Hvis ikke den er lænket fast, bliver den »laant« af andre og ofte ikke bragt tilbage, og desuden bliver den ret hurtigt ødelagt af at ligge ude.

Til Kirkegaardens »service« hører det derfor under en eller anden Form at stille et vist Antal Vandkander gratis til Disposition, men ideelt er det hidtil praktiserede

ikke. Paa Vestre og Bispebjerg Kirkegaarde i København kan man laane en Kande ved Hovedindgangen mod at give 1,00 Kr. i Pant. Reversen af denne Ordning er, at Kirkegaarden altid skal have en Betjent staaende ved Indgangen bl. a. for at ordne denne »Forretning« og at ikke alle har 1 Krone at sætte i Pant, samt at man altid skal tilbage med Kanden til Hovedindgangen og ikke kan benytte en anden (maaske nemmere) Udgang fra Kirkegaarden.

Paa Solbjerg og Frederiksberg Kirkegaarde bliver Vandkanderne om Foraaret — for Solbjergs vedkommende i et Antal af 50 Stykker — fordelt ved Vandpostene og staar der til aldeles fri Afbenyttelse; men det første Aar forsvandt alle Bruserne, og da disse var væk, traadte eller hamrede Folk Kanderstudene flade, for at Vandstraalen ikke skulde slaa for haardt. Stadigvæk hører man Bebrejdelse over, at der er for faa Kander, og saa er Aarsagen dog den, at Kanderne ikke bliver sat paa Plads efter Brugen, men bliver efterladt rundt omkring. Blev de blot sat paa Plads, saa andre vidste, hvor de kunde hente dem, vilde 50 Kander sikkert vise sig at være tilstrækkelig. At Kanderne bliver slaaet bulede og afskallede, og at de bliver brugt til at bære Ukrudt og Afrivning bort i uden at blive tømte, nævnes kun for Fuldkommenheds Skyld. At de ikke bliver helt borte, skyldes vel, at de er malede knaldrøde med Kirkegaardens Navn i hvide Bogstaver, saa de er let kendelige (jvf. Fig. 31).

Ovennævnte Skildringer er ikke Overdrivelser, men Fakta, og som man ser, er Ordningen ikke ideel.

Det nærmeste, man kan komme Idealet, ses paa flere af Tysklands større Kirkegaarde, hvor der er opstillet *Vandkandeautomater*. Til hver lille Automat er hæftet en Kande, som udløses ved at indkaste en 5 Pfennig og en 10 Pfennig. 5 Pfg. er den ringe Afgift for Laanet af Kanden og 10 Pfg. en Pant, som automatisk faas tilbage, naar man hænger Kanden paa Plads, og dette behøver ikke at ske paa samme Sted, hvor man har

laant den, saa der er intet til Hinder for at opstille Automater ved flere Inds (respektive Uds)gange.

For de tyske Kirkegaarde er Ordningen næsten dobbelt ideel, idet Firmaet, som fabrikerer og har taget Patent paa Automaten, gratis opstiller denne og endda om ønskes betaler for at faa Lov at stille den op og yderligere gratis holder baade Automater og Vandkander vedlige, altsammen for den lille Mønts Skyld. Det lyder næsten for godt til at være sandt; men der var vel alligevel ikke noget i Vejen for (det skulde da lige være Valutakontoret), at en dansk Kirkegaard kunde købe nogle Automater, indrettede til f. Eks. 5 og 10 Ører, og prøvede, om ikke dette skulde være den ideelle Løsning paa Spørgsmaalet om Vandkandeservicen her i Landet?

Hvem begynder paa denne service?

Tyrkiske Kirkegaarde

Af Bibliotekar Hans Aage Paludan, Kgl. Bibl., Kbh. (Eyubs, fortsat fra Side 12).

Kun høje Turbanstøtter og graa Kuppel-pavilloner rager frit op, Vedbend snor sig op ad Træer og Stene; mange Storke flyver over, stiller sig op paa Tage og Steler og knebrer og vandrer i Moskégården, hvor ogsaa Tusinder af Duer kurrer under de tætte Plataner. Profetens Fanebærer, Eyub, har sin Grav der, bag høje persiske Fajancevægge, der helliger Stedet. Nedad Skrænten mod Gaarden staar Gravstene og gamle Cypresser Gravvagt, en lille Stork staar ganske stille inde paa en Grav.

Udenom gaar Gader og Trapper gennem den egentlige Kirkegaard paa Højen under de spredtstaaende Cypresser — mange er faldne af Alder. Tæt, tæt, tæt ligger Gravene i Græsset, uhegnede; nogle er skredet ned ad Skraaningen eller styrtet ud over Skrænten og ligger med Gitret nederst, Stenene, Ben og Jord over. Gitre har nemlig kun Familiegrave, og det er da saadan, at Stærne gerne er svejsede sammen til at mødes for-

Fig. 62.
Tyrkisk Kirkegaard
i Brussa (Forf. Foto).

Fig. 63.
Kvinder om Fredagen
paa Kirkegaarden
i Skutari.

oven, som et Bur, med Halvmaane over Spidsen. Ellers er Enkeltgravene ganske smalle og smaa efter Legemet, med en Sarkophag over eller blot et Laag, der skraaner ned til begge Sider; eller i Form af en firkantet Stenkarm om et Stykke Græs, eller blot to Steler, en større, smykket, for Hovedet (vendt mod Mekka), en mindre (der kan mangle) ved Fodenden. Paa Hovedstelen kan være udmejslet en Turban eller Fez — ofte rødmalet — paa en Effendis (Mands) Grav,*) en Blomst, en malet Cypres paa en Kvindes, en Rosenknop paa en ung Piges. Indskriften — om der er nogen — er i Højrelief, gerne forgyldt, blaa eller rødmalet med de tyrkisk-arabiske Snørkeltegn; kun øverst paa Højen finde vi Grave med de nyindførte latinske Bogstaver (efter 1929). Mange Sten staar paa Skraa, halvt ned-

*) Hvis der ligger en rigtig Tyrk. Vi saa i Brussa en omvendt Grækers Grav, endda Moskéens Arkitekts; men han havde opsat sin Trosbekendelse for længe og i sin Dødsstund ikke naaet den helt tilende; paa Stelen var da hugget en Slags bred Hat.